Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 10 | Gorica - 11. marca 1954 - Trst | Izhaja vsak četrtek

Naguibov ponesrečeni obisk

General Naguib, ki je po dveh dneh hišnega zapora postal zopet predsednik egiptovske republike, je v ponedeljek 1. marca odletel v letalu v Kartum, da bi se udeležil otvoritve novoizvoljenega sudanskega parlamenta, ki je, kakor znano, po večini naklonjen združitvi Sudana z Egiptom. V Kartumu so pripravljali gen. Naguibu veličasten sprejem in zato je razumljivo, da se je hotel Naguib z obiskom v Sudanu odškodovati za ponižanje, ki ga je doživel par dni prej v Egiptu, kjer bi bil kmalu izgubil glavo, ako bi ga ljudstvo ne bilo rešilo iz njegovega kočljivega položaja. Naguib je postal sicer zopet poglavar Egipta, a ni več predsednik vlade in tudi v Revolucionarnem svetu ne bo imel več tiste oblasti, ki jo je prej užival. Revolucionarni svet, ki je sprejel Naguiba bolj prisiljeno v svojo sredo, bo gotovo skrbno pazil, da bi mu Naguib ne poskušal zopet zrasti čez glavo.

General Naguib je torej odletel v Sudan, kjer so ga njegovi pristaši nestrpno pričakovali ter mu pripravljali zmagoslaven sprejem. Toda sprejem je bil čisto drugačen, kot so ga napovedali in kot ga je gen. Naguib pričakoval. Za Naguibov sprejem se niso namreč pripravili samo Naguibovi pristaši, ampak tudi pristaši sudanske neodvisnosti, ki se jih je zbralo tiste dneve na deset tisoče iz raznih in posebno iz južnih krajev v sudanski prestolnici.

In res, komaj je dospel gen. Naguib na kartumsko letališče, že je prišlo do hudih neredov. Pristaši unionistov, to je tistih, ki hočejo združitev Sudana z Egiptom, so vzklikali navdušeno Naguibu, Egiptu in političnemu zedinjenju vsega Ponilja. Pristaši stranke »Umma« pa so demonstrirali za neodvisnost Sudana ter vzklikali: »Živio neodvisni Sudan! Nočemo ne Angležev ne Egipčanov! Sudan Sudancem!« in podobno. Med množico je prišlo kmalu do pretepov in izgredov. Do najhujših izgredov pa je prišlo pred stanovanjem sudanskega guvernerja, kjer je gen. Naguib izstopil in kjer je poskušala policija napraviti red s tem, da je vrgla nekaj solzilnih bomb. Toda ravno to je še bolj razburilo in razkačilo pristaše sudanske neodvisnosti, posebno pa pripadnike raznih južnih rodov, ki so prišli k sprejemu s svojimi ščiti, sulicami in bodali in ki so se z nekim fanatizmom vrgli na policijo. Policija je oddala nato nekaj ostrih strelov ter razpršila demonstrante, toda na tleh je ležalo na desetine mrtvih in več kot sto ranjenih. Vseh mrtvih je bilo pri demonstracijah več kot trideset, med njimi tudi britanski poveljnik kartumske policije Mac Guigan ter nadzornik sudanske mestne policije brigadni general Mustafa El Majdy.

Sudanski generalni guverner je proglasil takoj obsedno stanje ter prepovedal vsak sprevod in vsako demonstracijo. Obenem je ukazal vodju verske ločine »Ansar« Abdel El Mahdiju, da mora v teku nekaj ur odpraviti svoje pristaše iz Kartuma, sicer da bo sam odgovoren za vse posledice dogodkov, do katerih bi lahko prišlo.

Naj omenimo, da je imenovani Abdel El Mahdi sin znanega Mohameda Ahmada Mahdija, ki se je pred nekako 70 leti boril zoper Angleže v Sudanu, zavzel Kartum ter ubil angleškega generala Gortona. Mahdijev sin je sedaj srdit pristaš sudanske samostojnosti ter prijatelj Angležev, ki podpirajo sudansko stranko za neodvisnost Sudana in ki želijo, da bi ostal Sudan vsaj neodvisen, če se že noče vključiti v britansko svetovno skupnost.

Naguibov obisk v Sudanu se je nad vse klavrno končal, kajti že drugi dan se je egiptovski predsednik vrnil v spremstvu ministra za narodno orientacijo majorja Salah-Salema v Egipt, kjer je še isti večer govoril na radiu ter obtožil Angleže, da so oni krivi kartumskih izgredov. Toda že drugi dan mu je odgovoril britanski zunanji minister Eden ter poudaril, da je naravnost nesmiselno sumničiti, da so angleški funkcionarji v Sudanu ali celo angleška vlada odgovorni za kartumske dogodke, pač pa da je dejstvo, da pade velik del odgovornosti na vse tiste, ki so poskušali zadnje čase razpihati strasti in čustva Sudancev.

Sudanska vlada je s svoje strani obtožila protiegiptovsko stranko »Umma«, da je organizirala ponedeljske izgrede. Večina demonstrantov proti Naguibu je baje v službi El Mahdija ter je zaposlena na njegovih posestvih na otoku Absu v Nilu. Poleg tega se je El Mahdi baje sam nekoč izrazil: »Če ne zmagamo pri volitvah, bomo zmagali pa z mečem.« El Mahdija so sudanske oblasti zaradi ponedeljskih dogodkov zaprle, a so ga že po enem dnevu zopet izpustile.

Če hočemo biti nepristranski, moramo reči, da je kriva zadnjih kartumskih izgredov tudi sudanska vlada, ki je povabila gen. Naguiba k otvoritvi parlamenta še pred združitvijo Sudana z Egiptom. Sedanji parlament je sicer naklonjen tej združitvi, toda ta parlament ne bo odločal o združitvi, ampak parlament, ki ga bodo izvolili tri leta po umiku egiptovskih in angleških čet iz Sudana. Do takrat pa bo nedvomno preteklo še veliko vode po Nilu.

Streli v parlamentu ZDA

V ponedeljek prvega marca so v washingtonskem parlamentu odjeknili ostri streli. Skupina portoriških nacionalistov je nenadoma začela streljati na zbrane kongresiste ter med vzkliki: »Naša dežela ni svobodna, rešite Portoriko!« oddala kakih trideset strelov, ki so zadeli pet poslancev, med njimi tudi Alvina Bentleya. Temu je krogla prebila prsi le malo pod srcem, kar je povzročilo notranje krvavitve, tako da se je bilo bati za njegovo življenje. Ostali štirje poslanci so bili le lažje ranjeni, razen Jensena, kateremu je krogla obtičala v ramenu, ne da bi mu ranila hrbtenico, kakor so v začetku domnevali.

Zborniški stražniki so se vrgli takoj na atentatorje, med katerimi je neka ženska naravnost divjala, dvigala z obema rokama težak samokres ter neprenehoma kričala, zahtevajoč svobodo za svojo portoriško domovino. Pozneje je policija objavila imena aretiranih atentatorjev. Ženska, ki je nekaka voditeljica skupine, se imenuje Lolita Lebron ter ima 34 let. Ostali atentatorji, trije po številu, so mladeniči, ki so vsi mlajši od nje. Pozneje je aretirala policija še tri moške, ki so bili zapleteni v atentat. V torbici ženske so našli pismo, v katerem so stale med drugim tudi tele besede: »Pred Bogom in svetom zahteva moja kri neodvisnost Portorika. Žrtvujem svoje življenje za svobodo svoje domovine. Slovesno izjavljam, da izdajajo Združene države sveta načela s tem, da zatirajo trajno mojo domovino ter da kršijo pravice svobodnega in prostega naroda. Prevzemam odgovornost za vse.«

Portoriko je eden izmed večjih otokov Velikih Antil v Srednji Ameriki ter ima skoro 9.000 kvadr. km površine in skoro dva milijona in pol prebivalcev. Politično spada k Združenim državam, vendar ne pošilja senatorjev in poslancev v Washington, ampak samo delegate brez pravice glasovanja. Podobne pravice uživajo tudi Havajski otoki in Alaska. Portoričanom je bilo že večkrat ponujeno, da bi postali popolnoma neodvisni, a so to ponudbo vedno odklonili. Sam Eisenhower je to ponudbo še meseca novembra preteklega leta ponovil, a brez vsakega uspeha, kar pomeni, da se jim pod okriljem Združenih držav ne more goditi bogve kako slabo. In v resnici uživajo Portoričani vse pravice ameriških državljanov ter so poleg tega že prosti marsikaterih davkov. Neovirano prihajajo v Združene države ter ostajajo tam, kolikor se jim zljubi. V samem New Yorku jih je baje okoli pol milijona. Ceravno živijo v bolj skromnih razmerah, se jim godi bolje kot doma. Zato je razumljivo, da se večina portoriškega prebivalstva na vse pretege brani, da bi jih odcepili od Združenih držav. To je tudi vzrok, da se nacionalistično gibanje za samostojnost Portorika ne more prav razviti in da šteje le malo pristašev in še ti so se baje izrekli, da hočejo doseči neodvisnost svoje domovine zakonitim potom.

Pravni položaj katoliške Cerkve v Jugoslaviji

Današnja jugoslovanska versko-pravna zakonodaja sestoji iz določb državne Ustave in iz Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti iz leta 1953. Ustava jamči državljanom svobodo vesti in svobodo veroizpovedi ter proglaša ločitev Cerkve od države in od šole (čl. 25 in 37). Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti pa priznava državljanom pravico ustanavljati verske skupnosti, ki so pravne osebe (čl. 2. in 8.), in odreja, kako naj se te skupnosti versko udejstvujejo.

Jugoslovanska versko-cerkvena zakonodaja nikjer ne omenja katoliške Cerkve. V juridični govorici to pomeni, da odteguje Jugoslavija katoliški Cerkvi pravno priznanje: ne priznava ji znotraj državnih mejà značaja pravne osebe, ki je subjekt ali nositelj državljanskih pravic, in odreka ji na mednarodnem področju značaj javnopravne popolne družbe s suverenimi pravicami. Za sodobno Jugoslavijo kat. Cerkev javno ne obstoja. Obstojajo samo nekateri državljani, organizirani v verske skupnosti, ki se proglašajo, da so katoliške veroizpovedi...

Iz vzporednih zakonskih določb izhaja le to, da je v Jugoslaviji vsaka cerkev, torej tudi kat. Cerkev, ločena od države in šole. Država se ne proglaša samo za versko indiferentno ali agnostično, temveč za verì sovražno, z izrecnim načrtom, da iztrebi vsako verovanje v nadnaravni svet.

Zato pa je pravni položaj kat. Cerkve v Jugoslaviji izredno mučen. Brezpravna tujka je. Najtežje krivice, katere ji zadaja sedanja komunistična zakonodaja, so naslednje:

1. Katoliška Cerkev, ki je po božji uredbi javnopravno popolna družba, najvišja v svojem redu in neodvisna od vsake druge človeške oblasti, nima v sodobni Jugoslaviji pravnega priznanja: ni nikaka pravna oseba in zato ni niti subjekt državljanskih pravic.

Pravne osebe in torej subjekti državljanskih pravic so posamezni državljani, katerim je zajamčena svoboda veroizpovedi, in razne verske skupnosti, katerih dejavnost pa ne sme biti v nasprotju z Ustavo in obstoječimi zakoni. Naziv »verska skupnost« pomeni le organizirane skupine vernikov ali cerkvene občine, ne pa kat. Cerkve kot take.

2. Kat. Cerkev ima kot pravno popolna družba po volji božji in po zgodovinskem razvoju natančno določeni cerkveno-hierarhični ustroj, ki je uzakonjen v kanoničnem pravu, in ki je bil v teku dvatisočletij, odkar se je kat. Cerkev razširila tudi na današnje slovensko ozemlje, izpeljan v vseh podrobnostih tudi v Sloveniji in na Hrvatskem. Današnja jugoslov. zakonodaja docela ignorira tudi to dejansko stanje in nikjer ne upošteva niti cerkvene ozemeljske porazdelbe v župnije, dekanije, škofije, cerkvene province, in niti ne hierarhične lestvice duhovne oblasti: župnika, dekana, škofa, metropolita, papeža.

Tako natančno organizirano versko in cerkveno življenje katoliških Jugoslovanov nima niti najmanjšega odmeva v državni zakonodaji.

3. Iz pravnega prvenstva nad vesoljno Cerkvijo pritiče rimskemu papežu pravica rednega in neposrednega občevanja z verniki, cerkvenimi občinami in s cerkveno hierarhijo vsega sveta; v odnosih do državnih oblasti pa mu pritiče pravica, prejemati in pošiljati državne poslanike. Jugoslovanska vlada je prekinila diplomatske odnose s sv. sedežem in njena zakonodaja ne omenja — in torej zanika — svobodno občevanje s sv. očetom. Za stike jugoslovanskih katoličanov in njihovih cerkvenih predstojnikov s sv. sedežem so zatorej veljavni splošni civilni in kaznilni zakoni o stikih s tujino; morejo torej biti označeni kot »spionistična zveza z neko tujo velesilo« ali tudi kot »zločinsko delovanje v prid tujih interesov«.

Kard. Stepincu in škofom je bilo prepovedano, da bi odposlali na smrt bolnemu sv. očetu telegram z voščili k ozdravitvi.

4. Rimskemu papežu pripada pravica imenovanja škofov, naslednikov apostolov v njihovi redni službi in oblasti. Čeprav je v Jugoslaviji v teoriji izpeljana ločitev Cerkve od države, v praksi država ne priznava imenovanj novih škofov, ker jim ne dovoljuje prevzema škofijskih poslov in izvrševanja titularnih škofijskih pravic. Zato so vsi škofje v Sloveniji le apostolski administratorji, kar priča o njihovem izrednem položaju.

5. Škofje so po božjem pravu nasledniki apostolov v učiteljski, vladni in svečeniški službi. Ker pa jugoslov. zakonodaja ignorira cerkveno hierarhijo in jamči verske pravice samo posameznim državljanom in poedinim verskim skupnostim, dejansko ne pripoznava škofom v njihovih škofijah nikake višje oblasti. S tem pa težko ogroža njihovo avtoriteto in vso cerkveno disciplino. In ko hotoma deli duhovščino v »nižji in višji klero« ter pri tem napada višjo duhovščino, skoro poziva na upor predpostavljeni cerkveni oblasti.

6. Strogo verska zadeva je delitev zakramentov. Država nima najmanjše pravice, da bi določevala pogoje za pripustitev k sv. zakramentom. Zato pa se morata smatrati za krivično vmešavanje v zgolj verske zadeve člena 14 in 15 Zakona o verskih skupnostih, ki določata pogoje, kdaj sme biti kdo krščen in cerkveno poročen.

7. Kristus je z ukazom: »Pojdite in učite vse narode!« poveril svoji Cerkvi učeniško službo. Cerkev mora učiti verske resnice ne samo odrasle, ampak tudi mladino. Zato pa se ne bo nikoli sprijaznila s 4., 19. in 22. členom omenjenega zakona, ki krivično omejujejo svobodo verskega pouka. Tukaj ni Cerkev, ki se vmešava v politiko, temveč politika, ki steza svoje prste v svetišče!

8. Tu samo na kratko še omenjamo, da sodobna jugoslovanska versko-cerkvena zakonodaja docela pozablja široka področja versko-cerkvenega življenja, o katerih bi moralo nujno priti do sporazumne rešitve. Pomislimo samo na socialno delavnost kat. Cerkve v prid bolnih, ubogih, starih in zapuščenih ljudi; omenimo le rešitve problema cerkvene lastnine in administracije; dalje se spomnimo vprašanja semenišč, redovnih hiš in oseb, cerkvenega tiska, praznikov, itd.

Sličen pravni položaj kat. Cerkve na slovenskih tleh, kjer vse govori o globoki vernosti slov. naroda, je nekaj nezaslišnega, abnormalnega, v nebo kričečega. Slovenski verniki se ne bodo nikoli pomirili s sličnim stanjem! Verige, ki vklepajo kat. Cerkev, prebolestno režejo v dušo slov. ljudstva, pretrdo bijejo v obraz narodni zgodovini, preusodno ogražajo vzgojo novega rodu in srečo domovine, da bi mogle kaj dolgo ostati nestrte. Problem je samo v tem: kdaj bodo odgovorni činitelji razumeli, da se z Bogom ni dobro boriti in da je svoboda Cerkve pogoj za pomiritev duhov in osnova javne blaginje.

Jurij

Državni udar v Siriji

Na Srednjem vzhodu je vsako toliko časa kak državni udar. Pred kratkim je bila Sirija zopet na vrsti. Tam je revolucionarno gibanje pod vodstvom stotnika Feisala Herakija prisililo predsednika sirske republike Adiba Šišaklija, da se je odpovedal svoji oblasti ter zbežal na letalu iz Damaska. Za novega predsednika republike so ustaši imenovali Hašema Atasija, ki ga je bil pred 15 meseci odstavil od predsedniškega mesta diktator Šišakli. Ta diktator, ki se je vozil iz strahu pred atentati vedno v oklopnem avtomobilu, je uprizoril v teku petih let že dva državna udara.

Atentat v Maroku

Pretekli teden je bil poln krvavih političnih dogodkov. V Kartumu je prišlo že v ponedeljek — ob priliki obiska gen. Naguiba — do krvavih izgredov, ki so terjali na desetine mrtvih in več kot sto ranjenih. Še isti dan popoldne so portoriški nacionalisti streljali v washingtonskem kongresu na zbrane poslance ter ranili petorico izmed njih. V petek pa se je izvršil v Marakešu v Maroku atentat na maroškega sultana Mohameda Ben Arafo.

Maroški sultan se je bil podal zadnje čase v Marakeš, odkoder je nameraval obiskati nekaj berberskih poglavarjev, da bi jih pridobil za svojo, Francozom naklonjeno politiko. Zadnji petek se je podal v spremstvu marakeškega paše El Glaúja v mošejo k običajnim molitvam. Ko so klečali sultan in njegovi spremljevalci globoko sklonjeni ter opravljali svoje molitve, je neki Ben Mohamed vrgel pred sultana dve ročni bombi, ki pa nista k sreči zahtevali nobenih smrtnih žrtev. Sultan je bil sicer ranjen na čelu in je tudi močno krvavel, vendar je bila rana le lažjega značaja. Poleg sultana so bili ranjeni tudi nekateri njegovi spremljevalci.

V mošeji je nastala zaradi atentata velika zmešnjava. To zmešnjavo je poskušal atentator izrabiti s tem, da se je pomešal med vernike ter se obnašal, kakor da je tudi on eden izmed ranjencev, toda kmalu so ga spoznali. Pri zasliševanju je zašel namreč v neka protislovja, poleg tega so našli pri njem še dve bombi, katerih prisotnost ni mogel opravičiti. Marakeški paša El Glaúj ga je dal odpeljati na neko dvorišče, kjer so ga brez vsakega procesa kratkomalo ustrelili.

Sedanji maroški sultan Ben Arafa, ki je že v 80. letu svoje starosti, je postal sultan lansko leto, ko so francoske oblasti odstavile dotedanjega, maroškim nacionalističnim krogom naklonjenega sultana Ben Jusefata, ter ga poslale v pregnanstvo na Korziko, odkoder so ga pred kratkim prestavili na Madagaskar in od ondod na otok Tahiti v Tihem oceanu.

PASTIRSKO PISMO GORIŠKEGA NADŠKOFA

MARIJANSKO LETO

Za svoje drage slovenske sinove in hčere podajamo v skrajšani obliki skupno Pastirsko pismo vseh beneških škofov in ga nudimo kot predmet razmišljanja za postni čas.

Škofje nas vabijo z gorečim pozivom, v skladu z vzpodbudami in navodili sv. očeta, naj uravnamo svoje življenje po zgledih Brezmadežne. »Kakor se v materah vzbujajo sladka čustva, kadar opazijo na obrazih svojih otrok kakšno podobnost z lastnimi potezami, tako tudi Marija, naša presladka Mati, ne more občutiti večje želje in večjega veselja, kakor če vidi v mislih, besedah in dejanjih tistih, ki jih je sprejela za svoje otroke pod križem svojega edinorojenega Sina, vtisnjene poteze in kreposti svoje duše.«

Postni čas je z zbranostjo, ki ga odlikuje, s strogostmi, h katerim poziva, ki naj bi zatrle strasti in dvigale duha k nadnaravnim vrednotam, najbolj primeren čas, ki naj vtisne v naše duše in prenese v naše vsakdanje življenje Jezusove poteze.

Ko se je 25. marca 1858 Marija razodela sv. Bernardki, ji je rekla: »Jaz sem Brezmadežno spočetje.« Marija je Brezmadežna, Njeno spočetje je kakor sveta klica, ki se pod vplivom božjega Sonca razvija v življenje božje popolnosti. In ta popolnost se izžareva na ves človeški rod, katerega središče je, za Jezusom, Marija.

Marija je Brezmadežna, to se pravi, v Njej je polnost luči, milosti in lepote.

POLNOST LUČI

Nobena senca zmote, nevednosti in dvoma ne zatemnjuje razuma Brezmadežne, z ozirom na resnice, ki so potrebne za izpolnitev Njenega vzvišenega poslanstva. Pod blagoslavljajočim pogledom Najvišjega doseže razum Brezmadežne ne površnega in praznega znanja, ampak modrost, ki hrani dušo in jo navaja k božji ljubezni in k svetim dejanjem. In zdaj je Brezmadežna, Kraljica vesoljstva, Mati vseh ljudi in Srednica vseh milosti, deležna na nedopovedljiv način širokosti, visokosti in globočine neskončne božje modrosti. Imenujemo in kličemo jo »Sedež modrosti«.

POLNOST MILOSTI

Polnost luči, ki je bila vlita Brezmadežni, se javlja v polnosti milosti, nedolžnosti in svetosti.

Njeno svetost presega samo svetost Boga samega, sicer pa je vzvišena nad vsako ustvarjeno svetost in dobroto; tudi nad združeno svetost vseh svetnikov nebeških. Angel jo je pozdravil in mi nenehoma ponavljamo za njim: »Zdrava Marija, milosti polna!« Njena svetost in dobrota se izražata v prečisti, globoki in otroški ljubezni do Boga in v prav tako sveti ljubezni do ljudi, katerim je mati; razodeva se tudi v dobrotljivosti, s katero pomaga vsem, ki jo kličejo na pomoč.

POLNOST LEPOTE

Blesk misli Brezmadežne in ljubezen njenega srca se odražata v duhovni lepoti, ki je brezprimerna. V njeno dušo je Bog vlil vse svoje bogastvo; žarek božje lepote se leskeče v Marijinih očeh in v Njeni duši; božji Jezusov obraz odraža Očetove poteze, ki so na čudovit način vtisnjene v Marijin obraz.

Brezmadežna je umotvor božje modrosti in marijansko leto nas poziva, da bi jo občudovali in zaznali Njeno materinsko vabilo, da bi bili deležni njenih darov in bi posnemali njene kreposti.

NAŠE NALOGE

Odtod naše naloge v marijanskem letu. V Mariji je luč božje modrosti in vednosti, po kateri se ona kakor orel dviga k Bogu, medtem ko se pogled ljudi, določen za večno modrost, omejuje na stvarstvo, ne da bi se dvigal k Stvarniku. Žal nas rana, ki jo je našemu razumu prizadel Adamov greh, nagiba k temu, da poslušamo lažnive besede kače in da ne zaupamo božjim trditvam, čeprav je Bog v razodetju postal učitelj človeštva. Preroki lažni in izdajstva postavljajo naš razum v nasprotje s svetlobo s tem, da nam obljubljajo osvoboditev od vseh nravnih vezi in nas nevzdržno tirajo v propast greha in v nenravnost.

Škofje se nato ustavljajo v svojem skupnem Pastirskem pismu ob podrobnem, a zelo realističnem proučevanju sodobnega zla.

Za mnoge je krščanstvo zgolj navada, ki se omejuje na nekatera dejanja čisto zunanje pobožnosti, brez prepričanja in brez duše. Odtod vsi kompromisi s sovražniki resnice in kreposti.

Za mnoge je krščanstvo samo ovoj brez vsebine, lupina brez jedra. Zato pa se kristjan, namesto da bi se obrnil k Bogu in hrepenel po sreči, ki je samo v Njem, zapre sam vase in skloni k zemlji ter išče v blagostanju in čutnem zadoščenju popolne izpolnitve svojih teženj.

Ves ta trud je brezploden. Človek prehaja iz enega razočaranja v drugo, tako da posebno mladina, često brez idealov, skuša ujeti bežni trenutek v zavesti, da ne more doseči resnične brezmejne sreče.

PRVA NALOGA, ki vas pozivamo, da bi jo prevzeli v marijanskem letu, JE RESNEJŠE PROUČEVANJE RESNIC NAŠE SVETE VERE pri krščanskem nauku za otroke in odrasle, da bi se naše življenje, pod vodstvom te božje luči ne izgubilo v temi zmot in da bi se ne umazali v močvari pregreh.

POTEM NALOGA DOBROTE. Bog je dobrota, ki se razliva v dobrobit vesoljstva; Marija je struga, ki sprejema božje bogastvo in ga daje v dobrodejno hrano vsem svojim otrokom. Od Marije sprejemamo moč, ki nas dviga k Bogu in ki nam razodeva v vseh naših bratih podobo skupnega Očeta. Ljubezen do Boga, ljubezen do bratov: v tem je vsebina in popolnost evangelija!

Kdor razširja razcepljenost in sovraštvo med brati, kdor zapira svoje srce v ozke meje lastne samoljubnosti, ki pozablja na pravičnost in ljubezen do bratov, da zadosti svojim lastnim koristim, nima Boga za Očeta. Njegov oče je zli duh, ki teži za tem, da bi upropastil človeški rod.

Marija je dobrota, ki se razširja na vse: na bližnje in na oddaljene. Oddaljenim se materinsko približuje s sočutnim srcem. Mati usmiljenja je, pribežališče grešnikov, delivka vseh milosti.

KONČNO VAS POZIVAMO K SVETOSTI. Marija je milosti polna. Od prvega trenutka svojega spočetja do takrat, ko je bila dvignjena v nebeško slavo, je celo Njeno življenje bilo nenehen napredek v milosti božji. Bog je napolnil svojo izvoljenko z vsemi svojimi darovi; Marija pa se je odzvala na način, ki mu ni najti primere.

Milost, dragi sinovi in hčere, je dar, ki ga je Bog dal tudi nam v krščanskem življenju. Prejeli smo jo pri sv. krstu, izpopolnil jo je zakrament sv. birme in neprenehoma jo hrani presv. Evharistija.

A kako malo cenijo danes kristjani ta božji dar! Koliko jih je, ki ga, pod kakršno koli pretvezo, zapravijo z grehom! Greh, edino resnično zlo, edina poguba našega življenja v času in večnosti, ta greh moramo sovražiti; sovražiti in izogibati se moramo tudi vseh grešnih priložnosti, ki jih nasilne nenehoma srečujemo v sebi in izven sebe, v pokvarjenem svetu, ki je, pod vodstvom zlega duha, ves v poželenju oči, v poželenju mesa in v napuhu življenja.

Ni važno, če v tem kratkem zemeljskem življenju trpimo, če smo v revščini, v pomanjkanju tistih dobrin, ki jih vsi ljudje tako želijo, le da je naša duša polna milosti, iz katere svetost poganja in zori sad večne slave!

S koliko bolestjo moramo ugotoviti, kako se posebno naša mladina izpostavlja vsem nevarnostim greha: v pokvarjenem tisku, v razuzdanih plesih, v filmih, ki poveličujejo nesramnost in najbolj ponižujoče užitke.

Naj nas Brezmadežna v tem letu, ki je Njej posvečeno, podpira s svojo materinsko dobroto. Mi pa moramo ostati v Njeni bližini, da nas prevzame Njena luč, Njena lepota, Njena dobrota in svetost. Vsak dan jo moramo klicati na pomoč z otroško nežnostjo in ljubeznijo. Biti moramo apostoli pobožnosti sv. rožnega venca, ki je naše orožje, ki bo, kakor v preteklosti, tako tudi danes, premagal vse naše sovražnike in sovražnike krščanstva.

Udeležite se, dragi verniki, Marijinih slovesnosti, s posebno skrbnostjo napovedanih v tem letu, posebno v mesecu maju in v tednu posvečenem Materi božji, da bo zmagoslavna prireditev, ki jo pripravljamo v čast Mariji kot zaključek Njej posvečenega leta, uvod v bratstvo narodov, v svetovni mir, svetost kristjanov, v večno zveličanje, kar je edini namen odrešilnega Jezusovega dela in posredovanja za nas s strani naše dobre nebeške Matere.

Z očetovsko ljubeznijo kličemo nad vas ves blagoslov po Mariji.

† HIJACINT AMBROSI, nadškof

Darovi za Katoliški dom

OKOLICA LIEGE-A - BELGIJA

Po 135 frankov: družina dr. Križnič.
Po 60 frankov: Kenda.
Po 50 fr.: Melihen, Kravanja - Vulč, Schultz-Vulč.
Po 40 frankov: Kotin.
Po 35 frankov: Zornik Anton.

OKOLICA WATERSCHEI, WINTERSLAG IN ZWARTBERG:

Po 150 frankov: družina Leščak, družina Crnkovič.
Po 100 frankov: Hvalica, Janežič Al., Copi Franc, Kumberger, Cesar Jože, Kravanja Amalija, Marela in Hostnar.
Po 75 frankov: družina Novak-Dimec
Po 50 frankov: Ackovič, Kavše, Pecteopoldina, Stopinšek, Vana, Mlekuž Albert.
Po 40 frankov: Ajdišek, Fajs.
Po 20 frankov: Gus Angelo, Kovačič Franc, Markovič.

OKOLICA HOUTHALEN, ZOLDER, BERINGEN, KOERSEL:

Po 60 frankov: gdč. Zelnik Sava.
Po 50 frankov: Zelnik Marija, Permé Vidič.
Po 40 frankov: Korelc, Mojstrovič, Poglavc.
Po 25 frankov: Kaplar Jože.
Po 20 frankov: Drnovšek Franc.
Po 15 frankov: Koželj.

SKUPAJ: FRANKOV 2.425.-

2. postna nedelja

JEZUSOVO SPREMENJENJE NA GORI

Po šestih dneh je vzel Jezus s seboj Petra, Jakoba in njegovega brata Janeza, jih peljal posebej na visoko goro in se pred njimi spremenil: njegov obraz se je zasvetil ko sonce in njegova oblačila so postala bela ko luč. In glej, prikazala sta se jim Mojzes in Elija in sta govorila z njim. Oglasil pa se je Peter in rekel Jezusu: »Gospod, dobro je, da smo tukaj; ako hočeš, naredimo tukaj tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega.« Ko je še govoril, glej, jih je obsenčil svetal oblak, in glej, glas iz oblaka je rekel: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje, njega poslušajte!« Ko so učenci to slišali, so padli na svoj obraz in se silno bali. Jezus pa je pristopil, se jih dotaknil in rekel: »Vstanite in ne bojte se!« Ko so pa oči povzdignili, niso videli nikogar razen Jezusa samega. Ko so šli z gore, jim je Jezus zapovedal: »Nikomur ne pravite tega, kar ste videli, dokler Sin človekov od mrtvih ne vstane.« (Mat. 17, 1-9).

*

Nekaj dni potem ko je Simon Peter slovesno izpovedal božanstvo Jezusa Kristusa, je Gospod vzel s seboj na visoko goro, kakor pravi evangelist, apostole Petra, Jakoba in Janeza. Vsi utrujeni po težavni poti, so trije učenci kmalu zaspali na vrhu gore, medtem ko je Gospod molil. Prebujenim učencem pa se je naenkrat nudil čudovit prizor: Jezusovo obličje se je svetilo kot sonce in njegova oblačila so bila bela kot sneg in z Zveličarjem sta govorila Mojzes in Elija. Apostola Petra je ta čudoviti pogled na nebeško lepoto tako prevzel, da je v navdušenju izrazil željo ostati dalj časa na gori. V ta namen je predlagal, da bi napravili apostoli tri zasilne šotore, namreč za oba nebeška gosta in pa za Jezusa. Odgovor na Petrov predlog pa ni dal Jezus sam, ampak nebeški Oče je govoril, kakor že nekoč v puščavi iz oblaka: »Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje, njega poslušajte!« Apostoli so takoj padli na obraz, razumeli so namreč, da je glas, ki prihaja iz oblaka, glas nebeškega Očeta. Kakor vemo iz sv. pisma, je vsak Izraelec padel na obraz pred navzočnostjo vsemogočnega Boga.

Gospod je razodel svoje božanstvo na gori trem apostolom, ki so pozneje bili priča njegovega strahu in krvavega potu na vrtu Getsemani. Spomin na veličasten pogled na gori naj bi trem apostolom dal moč, da bi ob uri Gospodovega trpljenja ne zdvomili nad njegovim božanstvom. Obenem pa nudi nedeljski sveti evangelij tudi nam lep nauk s tem, da nas opominja, naj tudi mi ob uri trpljenja in preizkušnje ne pozabimo, da je vsemogočni Bog vedno z nami in nam želi vedno pomagati. Kakor nekdaj trem apostolom, tako tudi nam vsem po sveti Cerkvi kliče nebeški Oče: »Ta je moj ljubljeni Sin, njega poslušajte!« Napravimo danes dober sklep, da bomo za naprej bolj zvesto poslušali nauk Gospodov. Slediti mu hočemo povsod, čeprav nas večkrat vodi po težkih potih samoodpovedi, samo da bomo tudi mi enkrat vredni gledati njegovo božjo slavo, ne samo za hip, ampak vso večnost.

Iz življenja Cerkve

»ZDRAVILIŠČE BREZMADEŽNE«

Po želji sv. očeta naj bi se katoličani v marijanskem letu tudi na karitativnem polju živahno udejstvovali. Verniki barcelonske škofije v Španiji so sklenili, da bodo zgradili zdravilišče za otroke, ki se bo imenovalo: »Zdravilišče Brezmadežne«.

AMERIKA IMA 200 ŠKOFOV

Prvič v ameriški zgodovini je katoliška hierarhija dosegla število 200 škofov. Pred 50 leti je bilo v Združenih državah samo 100 škofov.

KOMUNIZEM IN VERSKA VZGOJA

Vodstvo komunistične stranke v Vzhodni Nemčiji je izjavilo, da je verska vzgoja nezdružljiva z oblikovanjem mladine, ki naj postane graditeljica socializma.

HROMI NOVOMAŠNIK

Zastopnik sv. očeta v Egiptu, msgr. Levame je v Kairu posvetil za duhovnika Angela Ciglia. Novomašnik je član salezijanske družbe in je že 12 let na postelji, ker je napol hrom. K mašniškemu posvečenju so ga pripeljali na vozičku.

Po cerkvenih predpisih ne smejo biti posvečeni za duhovnika tisti, ki ne morejo dostojno opravljati duhovniško službo. Po teh predpisih je bila tudi Cigli zaprta pot do duhovništva. Dovoljenje za njegovo posvečenje je dal sam sv. oče. Razlog za izredno dovoljenje je bil ta, da bo mogel deliti tolažbo dušam vsaj pri sveti spovedi.

SPREOBRNITEV SLEPE NEMKE

7. februarja tega leta je v Asiziju prejela sveti krst gospodična Marianne Wilke. Mlada spreobrnjenka je doma iz Šlezije. Ima več doktorskih naslovov. Najprej ga je dosegla na univerzi v Heidelbergu, potem v Londonu iz angleške literature in sedaj je vpisana na Univerzi v Bologni in študira italijansko literaturo. Gospodična Wilke je slepa.

KATOLIŠKI TISK NA POLJSKEM

Odkar so na Poljskem na oblasti komunisti, so ukinili 329 različnih katoliških listov in revij. To dejstvo bi radi prikrili. Zato so izdali posebno propagandno knjižico, v kateri hočejo dokazati, da katoliška Cerkev na Poljskem ni preganjana. V knjigi je slika, ki kaže 15 različnih publikacij, ki naj bi predstavljale katoliški tisk. Toda med temi publikacijami so štiri od Cerkve obsojene, zato se ne morejo šteti med katoliški tisk. Med naslikanimi publikacijami so tri v latinskem jeziku — koledar za duhovnike in dva šematizma, — od katerih verniki sami pač nimajo nobene koristi.

ROMANJE OTROK V LURD

Sto šol iz vseh krajev Anglije se je doslej prijavilo, da se bodo udeležile otroškega romanja v Lurd. Romanje se bo vršilo letos za Veliko noč.

EISENHOWER KLIČE NAZAJ K BOGU

V nedeljo 7. februarja je ameriški predsednik Eisenhower slovesno odprl izvajanje obsežnega akcijskega načrta Ameriške legije pod geslom » Nazaj k Bogu«. Ob tej priložnosti je imel iz Bele hiše radijski govor, v katerem je poudaril:

»Kot bivši vojak sem vesel, da so naši veterani sprožili gibanje, ki naj poveča našo zavest božje bližine v vsakdanjem življenju... V bojih so spoznali veliko resnico, da v času preizkušnje ni ateistov in da se tedaj nehote vedno povračamo k Bogu v prošnji za nov pogum in mir. Vsa ameriška zgodovina priča to resnico...«

O gibanju »Nazaj k Bogu« pa je predsednik rekel:

»Danes kot vedno smo potrebni pozitivnih dejanj obnovljenega priznanja, da je vera naša najvarnejša moč, naš največji zaklad. Gibanje »Nazaj k Bogu« je tako pozitivno dejanje. Ko se ga udeležujemo, upam, da bomo znali ceniti njegovo misel. Naj bo Cerkev, kateri se prištevamo, katera koli že, naša osebna vera taka ali drugačna, naša skupna vera v Boga je skupna vez med nami. V naši osnovni veri smo vsi eno. Skupno hvalimo moč, ki je ustvarila in ohranila naš narod. Na milijone nas moli, poje himne in neglede na to, s kakšnimi besedami to opravlja — Duh je isti. V Bogu je naše upanje...«

KRSTI V TOKIU

V božičnem času so v nadškofiji Tokio na Japonskem krstili 521 ljudi. To je največje število, ki so ga kdajkoli dosegli.

PREDSEDNIK EISENHOWER PRI MAŠI V KATEDRALI SV. MATEVŽA

Predsednik Eisenhower se je s svojo soprogo udeležil tradicionalne »rdeče maše« v rimsko-katoliški katedrali sv. Matevža v Washingtonu.

Maša se vrši vsako leto na pobudo odvetniškega odbora Družbe Johna Carrolla v Washingtonu in ima svoje ime od rdečih oblačil, v katerih se opravlja. Izvor te maše sega 700 let nazaj in se je prvič vršila v spomin uvedbe sodišč v Evropi. V Združenih državah je postala stalen običaj leta 1928. Vsakoletne svečane maše se udeležijo odlični odvetniki, člani ameriške vlade, sodniki, člani diplomatskega zbora, člani ameriškega kongresa in visoki častniki.

STEVILO VERNIKOV V ZDA

Število vernikov v Združenih državah je bilo leta 1952 92 milijonov, za 3.6 milijona več kot leta 1951. Zajema 59 odstotkov prebivalstva, najvišje do zdaj objavljeno razmerje.

To število so zbrali po podatkih šestih največjih verskih skupin in sicer odpade na:

katolike	30,254.000
protestante	54,230.000
žide	5,000.000
pravoslavne	2,354.000
starokatolike in poljske katol.	367.000
budiste	73.000
	oseb.

Ostalih 41 % se ne priznava k nobeni veri.

V letu 1952 je bilo v Združenih državah 285.300 cerkva, v letu 1951 284.600. V New York City je zdaj več kot 3.000 cerkva. Glavna cerkev katolikov je katedrala sv. Patricka, protestantov katedrala sv. Janeza in židov tempelj Emanu-El.

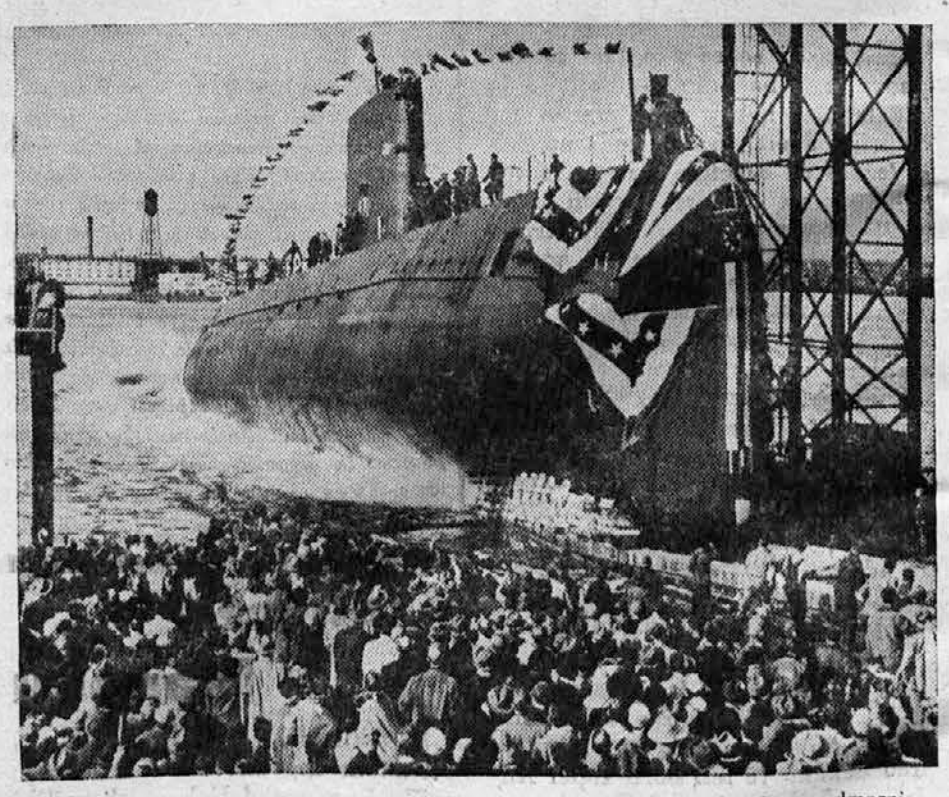

Prva ladja na svetu, ki jo bo poganjala atomska sila, je ameriška podmornica »Nautilus«, ki so jo v januarju splovili v ladjedelnici v Connecticutu (Združene države). Delali so jo 19 mesecev in je doslej stala 50 milijonov dolarjev. Dejstvo, da je uporabljivost atomske sile v praktične namene že toliko napredovala, napoveduje novo obdobje v tehniki. Ni več daleč čas, pravijo atomski znanstveniki, ko bomo tudi drugače lahko čutili blagoslove mirnodobske uporabe atomske sile.

KULTURA

Koledar - zbornik Svobodne Slovenije

Ob prelistovanju te zajetne knjige se mora človek zamisliti v pojav, ki je v zgodovini redek, namreč dejstvo, da velika skupina ljudi, katere je »sovražna sreča« začasno odtrgala od domovine, najde v sebi toliko trdožive življenjske sile, da na tujih tleh v čisto drugačnih razmerah nadaljuje kulturno življenje in udejstvovanje in da to kulturno delo z leti raste in se razcvita, namesto da bi sahnilo in životarilo, kot je kdo pričakoval. Zato želimo podati bralcem našega lista kratek pregled letošnjega koledarja, katerega so izdali slovenski izseljenci onkraj velike luže in ekvatorja v daljni Argentini; vsega bogastva lepote, misli in gradiva ni mogoče obseči na majhnem prostoru. Treba je brati.

Prvo besedo so uredniki dali dr. M. Kreku, ki bodri Slovence doma in na tujem, naj v letošnjem letu ne obupajo, kajti to leto bo res leto naporov, toda veselih naporov. Škof dr. Rožman govori o »Nevarnosti prihodnjih let«. Nevarnosti so večje, kot se zdi, a se bodo še povečale, če bomo nekomunisti in kristjani šibki in nedelavni. Sv. oče pravi: »Največja nevarnost sedanjosti je utrujenost dobrih!« Da borci proti brezverskemu komunizmu še niso utrujeni, dokazuje obširno poročilo o »Prvem mednarodnem kongresu krščanske demokratične zveze Srednje Evrope«, ki se je vršil lani od 13. do 15. marca v New Yorku. To zvezo tvorijo predstavniki krščanskih demokratičnih strank Češkoslovaške, Jugoslavije (Slovenije), Poljske, Madžarske, Latvije in Litavske. Kongres so pozdravili odlični zastopniki ZDA, med drugimi tudi zunanji minister John F. Dulles, potem nemški kancler dr. Adenauer, francoski zunanji minister Bidault, belgijski zunanji minister P. van Zeeland ter še kakih 50 drugih najodličnejših zastopnikov zapadne demokracije. To poročilo zaključuje programatična »Poslanica krščanske demokratske zveze Srednje Evrope«. V politični del spada tudi razprava »Za osvobojenje in zedinjenje Evrope«, ki vsebuje spomenico »Odbora za srednjo in vzhodno Evropo« predsedniku Eisenhowerju. Političnih prispevkov je sicer še več. Dr. Jože Velikonja poroča o »Tržaških razgledih«, Vladimir Vauhnik razmotriva o »Današnjem vojaško-strateškem položaju Slovenije«, Ruda Jurčec pa zagovarja »Združene države Evrope« kot pogoj za ohranitev svobode v Evropi.

Zbornik se je spomnil nekaterih za slovenstvo zaslužnih mož, ki so ali bodo v kratkem obhajali kak jubilej. Škof dr. Rožman je imel sedemdesetletnico, msgr. Ivan Trinko, starosta slovenskih literatov, pa 90-letnico. Drugi so odšli v večnost po plačilo: dr. Al. Odar, dr. Fran Ramovš, dr. Janko Kralj (o njem piše naš znanec dr. M. Komar), Vinko Lovšin, dr. Al. Dolinar in drugi. Tine Debeljak je pa pregledal vrste slovenskih kulturnih tvorcev in ugotovil, da jih je od pomladi 1941 do poletja 1953 veliko umrlo. Naštel je nič manj kot 70 imen. Pri tem se je postavil na edino pravilno stališče, da je narod »nesmrtna enota, enota v duhu in kulturnem ustvarjanju.« Zato v teh svojih spominih ne gleda na to, kateremu kulturnemu krogu je kak pisatelj pripadal, temveč poroča o vseh z enako ljubeznijo. Tine Debeljak piše po spominu; zato mu je ušla kaka netočnost. Dr. Joža Lovrenčič je bil ravnatelj slovenske gimnazije v Gorici »Pod kapelo« in ne učiteljišča v Tolminu. Primorski Slovenci smo v tem kratkem času izgubili kar sedemnajst pesnikov in pisateljev.

Zbornik prinaša tudi pregled kulturnega življenja Slovencev v zamejstvu: tisk, upodabljajoča umetnost, glasba, dramatika. Bilanca je zelo aktivna.

Pripovedništva je manj. Lepa je Mauserjeva novela »Ura s kukavico« s staro, a vedno novo snovjo slovenskega človeka, ki je neločljivo zvezan s svojo zemljo. Mauser zori v mogočnega pripovednika. Odlomek »Zadnji juriš« (spisal Ivan Korošec) je spomin iz protipartizanske borbe. Skalar piše »Dušica je prišla«, verjetno po resničnem doživljaju, Božo Kramolc pa je priobčil tri izvirne pravljice.

Tudi pesništvo ni usahnilo. Goriški rojak Slavko Srebrnič objavlja »Venec na grob materi«, sonetni venec z akrostihom »Tebi, o draga mati!« Baladno močno je »Pismo v Vetrinje« Jeremija Kalina. Odlične so Kunčičeve mladinske pesmi »Cingljajo zvončki...«, med njimi zlasti »Pismo od doma« in »Pismo domov«. Drugi pesniki (Božo, Jovko, Igor, Stanko Janežič, Vladimir Kos) objavljajo lirične impresije in izpovedi. Cela vrsta člankov govori o socialnih vprašanjih, o doživljajih v argentinskih pragozdih, o mislečih strojih, o planinstvu v Argentini, kjer so Slovenci med prvimi, o vzgoji in še o mnogem drugem.

Ves koledar je pestra slika življenja Slovencev v zamejstvu. V njem se zrcali delo in hotenje svobodnega slovenskega sveta.

Koledar toplo priporočamo, da si ga nabavijo naši izobraženci in ljubitelji lepe knjige. Naročite ga lahko pri upravi našega lista.

Občni zbor Slovenske prosvete v Trstu

Dne 21. februarja je polagala Slovenska prosveta svoje obračune o pretekli sezoni. Veliko število navzočih zgovorno priča, kako iz malega raste veliko. Od skromnih kulturnih večerov se je delo Slovenske prosvete razširilo v petih letih v Trstu in okolici. Slovenski večeri, dramski nastopi v Avditoriju, Bazovici, Dolini in Nabrežini ter vsakoletna velika prireditev na Repentabru, zgovorno pričajo o resnosti dela. Ni važno, ali je to delo komu všeč ali ne. Živimo na koščku sveta, kjer vlada kulturna svoboda in ima vsakdo možnost, da pokaže svoje sposobnosti.

Slovenska prosveta ni cerkvena organizacija. Cerkvene organizacije imajo svoje naloge, ki so bistveno različne od nalog Slovenske prosvete. Slovenska prosveta druži in organizirano vodi kulturno in prosvetno delo slovenskih katoličanov.

DELO SLOVENSKE PROSVETE

Za širjenje slovenske kulture rabimo v prvi vrsti lastno kulturno revijo. Te nimamo. Posamezniki morajo sodelovati pri različnih publikacijah, če hočejo objaviti in dati v kritiko svoja dela. Mnogi naši sodelavci sodelujejo pri kulturnih oddajah v našem radiu. Da naši kulturni delavci lahko vsaj malo pokažejo, kaj delajo, je Slovenska prosveta že organizirala in bo še literarne večere za širšo javnost. Zbrati toliko ustvarjalnih književnikov, kot je pokazala ob raznih prilikah Slovenska prosveta, je njej samo v ponos. Sami se nismo hvalili, a drugi so nas načrtno zamolčali. Upajmo, da bomo dvignili našo družinsko revijo »Vera in dom«, ki naj postane glasilo vseh zamejskih Slovencev, ki dobro v srcu mislijo.

SLOVENSKI VEČERI

Iz skromnih začetkov v Trstu so slovenski večeri postali prijazno srečanje tržaških kulturnih delavcev s podeželjem. Mačkovlje, Dolina, Boršt, Ricmanje, Bazovica, Opčine, Sv. Križ in Prosek so prijazne postaje in polja udejstvovanja. V Trstu moramo še posebej omeniti mala, a goreča žarišča v Rojanu, Sv. Ivanu in Sv. Jakobu. Ogenj narodne zavesti, klic obrambe naše obale in dramilo pa bo treba ponesti proti Nabrežini, Sesljanu in Devinu. Tu so naše boleče točke. Če so znali naši predniki poseliti ta jadranski biser, je naša dolžnost, da ga znamo ohraniti.

KULTURNI PARLAMENT

Repentaborski prireditvi lanskega leta je sledil pogovor med kulturnimi delavci iz Tržaškega, Goriškega in Koroške. Ob izmenjavi misli smo prišli do zaključka, da so skupni stiki potrebni, velike prireditve pod milim nebom pa nam dajo poguma za nadaljnje delo.

VEČNI PROBLEM

Večni problem za razmah našega dela so primerni prostori. Slovenska prosveta ne uživa od nikoder nobene podpore. Začetno in končno vprašanje je vedno prostor. Slovenska prosveta bo rada sprejela vsak dar in dober nasvet, a nikdar ne zato, da bi se morala kulturno in svetovnonazorsko prodati. Vemo, da mnoge kulturne organizacije v Trstu sprejemajo lepe denarje, pa naredijo kaj, ali pa ničesar. Slovenski narod plačuje trd kulturni davek za zamejstvo, a za kaj in kako se ta denar rabi, tega slovenski narod ne ve. Slovenska prosveta tudi ne!

BODOČE DELO

Kulturnega dela pri nas je še mnogo. Tu morda včasih ne gre niti toliko za kulturo, kot za rešitev narodne zavesti. Poglejmo naše sonarodnjake. Koliko podpore za obrambo narodnosti! Dobe jih vsi, samo da trobijo za zeleno belo rdeče. Potrebno je vzbuditi zanimanje za slovensko knjigo, časopis, igro. Kam hodijo na družabne prireditve Slovenci? Večkrat morajo drugam, ker ni slovenskih. Poseben problem je naša mladina. Mladina raste v naših šolah, a ko jih zapusti, se nam narodnostno odtujuje, ker nima slovenske družbe, ker manjka družabnosti, ker se nima kje udejstvovati.

Vse to so naloge, ki v veliki meri čakajo tudi Slovensko prosveto, ki je poklicana, da doprinese svoj delež k dvigu narodne kulture in narodne zavesti!

Svoboda in zaupanje v Boga

To pomlad bo ameriška poštna uprava izdala novo znamko, na kateri bosta upodobljena dva najvišja ameriška ideala — svoboda in zaupanje v Boga. Na novi znamki bo kip svobode obkrožen z ameriškim geslom »Zaupamo v Boga«. Vrednost znamke bo 8 centov in velja za prekomorski promet.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

GOSPODARSTVO

Kmečka opravila v marcu

NA DOMU: Imaš že pripravljena vsa semena? Krompir, koruzo, fižol, krmsko peso, detelje in semena trav, zelenjadna semena? Imaš doma sadna drevesca, ki jih misliš saditi? In umetna gnojila? Ne lovi tega blaga komaj tisti dan, ko bi ga moral spraviti v zemljo.

V KLETI bomo z nastopom večje toplote vino v drugič pretočili. Sedaj pa je že čas, da je vino čisto in seveda mora imeti tudi brezhiben okus. Če diši po žveplu, pretakaj ga na zraku, to je naj teče v brentco, če pa je drugače v redu, je za drugo pretakanje bolj na mestu sesalka-črpalka - pumpa. — Sodi naj bodo polni, da ne bo škodoval kam. Če nimaš dovolj vina za napolnitev soda, potem prazni prostor nad vinom zažveplaj. — Prazna posoda naj bo oprana in suha, sodi zažveplani in zabiti.

V VRTU mora biti zemlja že pripravljena za pomladansko setev in saditev. Povrtnina bo uspevala, če bo zemlja globoko prekopana in obilno pognojena. Sedaj lahko sadiš vse vrste graha, že od prej bi morala rasti česnik in čebula; vsej radič, peteršilj, solato, blitev, korenček, vrtno peso, proti koncu meseca fižol za stročje, v toplo gredo ali na pripravno sončno mesto vsej kapus - zelje, ohrovt - vrzote, paradižnike - pomodore, papriko, jajčevec - melancane, itd.

V SADOVNJAKU bi morala biti vsa sadna drevesa že očiščena in izvršeno bi moralo biti zimsko škropljenje. Je li? Najpozneje do srede meseca morajo biti poškropljene breskve v drugo z raztopino modre galice. — Si pregledal vsa sadna drevesa, če ni na njih kaparjev? Žveplenoapnena brozga je sijajno protisredstvo. — Si zasadil mlada drevesca ali si vsaj še izkopal jame za nje? Ne koplji teh tik pred sajenjem. Sonce naj razkuži jame. — V drugi polovici meseca boš precepljaval sadno drevje. Kje so cepiči? Podlaga mora biti bolj sočna - muževna kot cepič, drugače cepljenje ne bo uspešno.

V VINOGRADU si trte že obrezal, pognojil in okopal, ter povezal. Povezati jih moraš predno postanejo sočne, ker drugače se bodo poganjki lomili. Za gnojenje je sicer še čas. Brez gnojenja ni pridelka! Si že precepil v glavo one trte, ki si jih za to odločil? Si že skopal vse stare in propadle trte ter jih nadomestil z novimi? Za slednje je sicer tudi še čas, a vsaj stare moraš takoj izkopati in pripraviti jame za nove. Tudi te jame naj sonce razkuži.

Prijava dohodkov za odmero davkov

Tudi letos smo dolžni prijaviti dohodke, ki smo jih imeli v preteklem letu 1953, da nam davčni urad odmeri višino davkov. Za prijavo veljajo ista navodila in pravila kot lansko leto. Ta pravila so tudi razvidna na tiskovinah za prijavo, ki jih vsakdo dvigne na davčnem uradu. Kdor v minulem letu ni imel dohodkov kakor prejšnja leta, mora dati pismeno izjavo v tem smislu, ker mu sicer uveljavijo lansko izjavo in jo celo nekoliko zvišajo.

Za olajšanje izpolnitve davčnih pol so s prvim marcem na vseh davčnih uradih na Goriškem odprli poseben oddelek, kjer zainteresirani lahko dobe vsa potrebna pojasnila. Tak odsek posluje tudi na finančni intendenci v Gorici, Corso Verdi 24, II. nadstropje, soba štev. 3. Urad posluje vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Odkritje stote kemične prvine

Znanstveniki kalifornijskega vseučilišča so objavili odkritje kemične prvine, ki je na 100. mestu periodične lestvice kemičnih prvin in po svoji težini za uranom 8. najtežja kemična prvina. Nova kemična prvina je zelo radioaktivna in hitro razpada. Odkrili so jo v atomski peči Državnega laboratorija za preizkušanje materiala pod nadzorstvom ameriške komisije za atomsko energijo. Raziskovanja je vodil profesor kemije kalifornijskega vseučilišča, dr. Glenn T. Seaborg, ki ima zasluge za odkritje vseh osem kemičnih prvin za uranom. Nova kemična prvina ima tvarno številko 254, medtem ko ima uran tvarno številko 238.

Stota in 99. kemična prvina še nimata imena, medtem ko so 97. in 98. krstili za berkelij odnosno kalifornij po kraju odnosno državi, kjer so ju odkrili.

Večerni tečaji za mizarje in tkalke

Na državni industrijski šoli v ulici Vittorio Veneto (Scuola d'Arte) sprejemajo vsak delavnik od 9. do 12. in od 17. do 18. ure prijave za večerne tečaje.

Tečaji imajo namen nuditi mizarjem in tkalkam dobro strokovno znanje, ki jim bo omogočilo strokovno zaposlitev. Tečaj je popolnoma brezplačen in se ga lahko udeležijo vsi fantje in dekleta, ki bi se radi usposobili v mizarstvu, odnosno v tkanju.

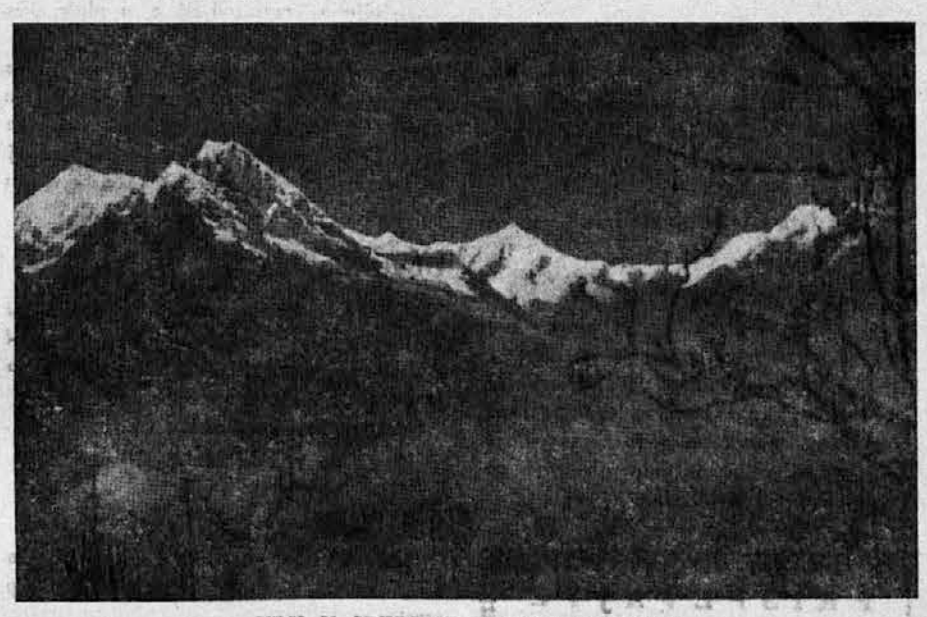

VRH V SREDI JE MOUNT EVEREST

ALOJZIJ REMEC:

Andrej Košuta

POVEST

I.

Občinski sluga Matijček je čepel za vogalom in stiskal pesti od jeze.

»Ali jih bom!... Jaz jim pokažem!« je mrmral skozi stisnjene zobe in mežikal v temo januarske predpustne noči.

Na njegovi desni pa je tulila, cvilila in ropotala godba na čast Kodrove Metke, ki se je tiste dni možila drugič. Da se vdova moži, naj bi že bilo! A da se poroči v drugo vas, to ni dalo golobrdskim fantom miru in zato so noč na noč po zadnjih oklicih ropotali in piskali pod oknom postarne neveste.

Tako tudi nocoj. Prazni petrolejski zaboji so bili bobni, dolge cevi žganjskih kotlov trobente, pokrivače in železni lonci so godbi dajali primeren poudarek, kdor ni imel v rokah kaj drugega, je pa z usti oponašal godala, ki so še manjkala.

Ni čuda, da je bil ves konec vasi, kjer je bivala Kodrova Metka, pokonci. A nikjer ni bilo luči, nihče si ni upal odpreti vrat, samo Matijček je čepel za vogalom bližnje hiše.

Tedaj so se nenadoma odprla vrata pred Matijčkom in se je zaslišal mogočni glas Kodrovega soseda mesarja Vrčona: »Ali bo mir ali ne?«

Tedaj se je Matijček opogumil in stopil izza vogala.

»Fantje, mir! Drugače bom govoril v imenu postave!«

Tisti hip je tudi Kodrova Metka odprla okno in usta.

»Ali se to spodobi? Cele noči ne spim. Sramota za Golo brdo, da so taki fantje v njem! Matijček, po žandarje idi v Dolgo vas, da uklenejo te hudobneže! Ta sramota, ta hudobija!... Oh, oh!«

Metka je zajokala.

Godba je utihnila.

»Fantje, spat se spravite! Drugače vas naznanim in gorje vam bo!« se je postavil Matijček in se bližal fantom.

»Kdo se nam upa jemati stare pravice?« se je zaslišal glas iz gruče.

»To je kaljenje nočnega miru! Andrejček, drži jezik za zobmi! Ne vidim te, a po glasu te poznam!« se je jezil Matijček.

»Jaz tebe tudi!... Fantje, še eno zagodemo nocoj, potem bo dovolj!« je ukazal tisti glas, ki je prej poudarjal fantovske pravice.

»Andrejček, županu te naznanim...« je kričal Matijček, ki se je bal za svojo čast.

»Počakaj no, Matijček, da te denem čez kolena!«

Toda Matijček ni čakal. Slišalo se ni nič več drugega kakor beg dveh parov podkovanih škornjev po kameniti poti med hišami. Prvi par je bil Matijčkov, ki je bežal, drugi Andrejčkov, ki ga je lovil.

»Sramota!« je zagrmel Vrčon in zaloputnil vrata.

»Hudobneži! Ni več pravice na svetu!« je ihtela Metka.

Fantje pa so se smejali.

Kmalu je bil Andrejček zopet v njih sredi.

»Tako, fantje, zdaj še eno za slovo!« jih je pozdravil.

»Ne vem, ali bo varno,« je ugovarjal nekdo.

»Andrej Košuta je odgovoren za vse. Vsa vas naj sliši: Andrej Košuta! Dajmo!« je kričal Andrejček.

Zatrobilo in zapiskalo je s podvojeno močjo, zaboji so grmeli, pokrivače in lonci ropotali. Metka je jokala za oknom, mesar Vrčon je klel za vrati, vsa soseska se je jezila nad fantovsko prešernostjo, ki ji še vaški sluga Matijček ni mogel do živega.

Tak je bil Andrej Košuta.

*

Na soboto pred pustom je bila res Metkina poroka.

Zvonovi so veselo pritrkavali, sem po cesti so prihajali svatje, pred cerkvijo je stalo pol Golega brda in prodajalo zijala.

Štirje pari so bili.

Spredaj godec, veseli Špehonja, ki se brez njegove hormonike devet ur naokrog ni mogla vršiti nobena svatba. Po vasi je godel in raztegoval svoj meh; zdaj ga je stisnil in obesil na hrbet.

Za njim so stopali svatje. Metka ob starešini, vsa košata in imenitna, s povešeno glavo in z očmi uprtimi v tla, kakor se spodobi nevesti. Za njo z družico ženin, stari fant Janez Žemlja, ki se je po štiridesetih letih samskega življenja spomnil, da treba gospodinje v hiši. No, klobuk je imel po strani, tudi svatovski šopek v gumbnici in čez telovnik debelo srebrno verižico, kjer je cingljal velik srebrn tolar in s tenkim glasom oznanjal, da njegov lastnik ni ravno berač.

Za temi sta stopala še dva para.

Do cerkvenih stopnic je šlo vse po sreči. Godec je bil že na vrhu, ko sta si za njegovim hrbtom podala dva fanta Košuta Andrejček in Krapežev Tone roke in potegnila prek vhoda iz žepnih rut zvezano kito.

»Tebe, Špehonja, že pustimo v cerkev, svatov pa ne. Ženin Janez Žemlja, odkupi se po stari pravici, ker nam pelješ nevesto iz vasi!« je izpregovoril Andrejček.

Med vaščani je zašumelo.

»Aha, glejte ga, Andrejček se je postavil.«

Ženin pa je nategnil obraz v dolge gube in preudarno izpregovoril: »Pri nas ni take navade. Kdaj smo vas v Dolgi vasi kaj vprašali, če je šla katera na Golo brdo? Zato tudi jaz ne dam nič!«

»Za vedro vina boš dal in pot bo prosta!« ga je zavrnil Andrej.

»Niti groša ne dam...« se je krčil ženin, ki mu je denar šel nerad izpod palca.

»Potem te v cerkev ne pustimo...«

»Bomo videli...«

Pred cerkvena vrata se je postavila vrsta fantov, Andrejček in Tone sta nategnila rute. Svatje so začeli v zadregi segati v žepe, nevesta je kremžila obraz na jok in če bi ne bila v svatovski obleki, bi bila začela fante zmerjati.

S TRŽAŠKEGA

Občnega zbora slov. kršč. soc. zveze

v Trstu ne bo. Javiti moramo namreč, da je g. dr. Besednjak izstopil iz odbora tega društva. Tako je nastal nov položaj. O nadaljnjih dogodkih glede te organizacije bo slov. javnost pravočasno obveščena.

Župnija sv. Lovrenca - Škedenj

EVHARISTIČNO-MARIJIN TEDEN
14. marca - 21. marca 1954

Tržaški verniki so začeli z velikimi župnijskimi proslavami za Mar. leto. Prvi so v tej vrsti oni iz Škednja. Mariji bodo posvetili cel teden. Škedenjcem in drugim naj služi spored, ki ga prinašamo, da se bodo cerkvenih slovesnosti laže in z večjim pridom udeleževali.

SPORED:

Nedelja 14. marca: ZAČETEK
Ob 10. med mašo slov. govor.
Ob 18. slov. govor in blagoslov.

Ponedeljek 15. marca:
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 19. slov. pridiga.

Torek 16. marca: DAN ZA BOLNIKE
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 19. slov. pridiga.
Zjutraj obhajilo za bolnike. Ob 11. sv. maša in blagoslov za bolnike, ki bodo pripeljani v cerkev s svojim sredstvom ali z rdečim križem. Popoldne spovedovanje dečkov.

Sreda 17. marca: DAN ZA DEČKE
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 19. slov. pridiga.
Popoldne spoved za it. deklice in za slov. šolarje.

Četrtek 18. marca: DAN ZA DEKLICE
Začetek 40-urnega češčenja
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 9. sv. maša in obhajilo za slov. šol.
Ob 10. bo izpostavljeno Najsvetejše.
Ob 19. slov. pridiga.

Petek 19. marca:
SV. JOŽEF - DAN ZA MOŽE IN FANTE
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 19. slov. pridiga.
Pridige tega dne so namenjene predvsem moškim

Sobota 20. marca:
DAN ZA ŽENE IN DEKLETA
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 19. slov. pridiga.
Pridige tega dne so namenjene predvsem za ženske.

Nedelja 21. marca: SKLEP
Ob 6. slov. pridiga.
Ob 10. peta slovesna maša.
Ob 18. sklepna pobožnost za slov. vernike.
Vsakdo naj opravi sv. spoved na predvečer; razni spovedniki bodo na razpolago. Ob določenem dnevu in uri bodo otroci poklonili cvetje Materi božji.

PRISPEVAJTE za † L. Kemperlov sklad!

Sv. Vincencij .

Od nedelje 14. marca do srede 17. marca bo v naši župniji češčenje Sv. R. Telesa. Pred tabernakljem bodo klečali možje in fantje, žene in dekleta; tudi otroci se bodo poklonili Jezusu v sv. hostiji.

SLOVENSKI VERNIKI bomo imeli uro češčenja vse 4 dni OD 5. DO 6h ZVEČER. Vsi udeleženci bodo dobili knjižice za skupno molitev po klopeh.

Pridimo, HITIMO ter slavimo našega Zveličarja, zakaj »on je Gospod, naš Bog, mi pa smo ljudstvo njegovo in ovce njegove paše (invit.)«. Povabimo še koga od svojih znancev!

Slovenski večeri v Trstu

Slovenska prosveta nas je v četrtek 4. t. m. presenetila s svojim bogatim kulturnim sporedom. Mislim, da prireditelјem ni žal, da so pripravili tako bogat spored. Dvorana v ulici Risorta že zlepa ni videla toliko prijateljev na slovenskem večeru kot tokrat. Večer je bil posvečen našim mladim pesnikom, ki so nam jih predstavili naši mladi, a navdušeni dijaki. Pokazali so nam lik Balantiča in Kosovela. Svoje ugotovitve so podprli z recitacijami iz pesnikovih zapuščin. Morda nam mlade, prezgodaj pokošene cvetove, znajo najbolje prikazati res le mladi. Ti bolj čutijo utrip njihovih src, narave, veselja in trpljenja. Mladi predavatelji in recitatorji so z njim lastno občutenostjo postavili pred zbrane delo, trpljenje in smrt dveh naših modernih, a zgodaj umrlih lirikov Balantiča in Kosovela.

Slovenski večeri pa ne bi služili pouku in zabavi, če ne bi slišali tudi lepe in ubrane melodije naše narodne pesmi. Za to je poskrbel naš Metuljček iz Rojana. Naš Metuljček je nežen. Trup obdajta nežni krili, ki skrbita, da Metuljček lepo leti od cvetice do cvetice. Mislim, da smo vsi, ki smo že vajeni prisluhniti Metuljčku, prav zadovoljni odhajali ta večer od urice oddiha, ko smo pozabili na vsakdanje skrbi in prisluhnili slovenski besedi in melodiji.

PRIHODNJI SLOVENSKI VEČER BO 18. MARCA OB 19. URI ZVEČER V MARIJINEM DOMU V ULICI RISORTA 3. VABLJENI!

VABILO

Strokovne organizacije uslužbencev slovenskih šol vas vabijo na skupni sestanek, ki bo v nedeljo 14. marca 1954 ob 10. uri v novi šoli pri Sv. Ivanu.

DNEVNI RED:
1. Otvoritev;
2. Poročilo o skupnem delu šolskih organizacij;
3. Bodoče delo zveznega odbora;
4. Slučajnosti.

Zveza prosv. delavcev Sind. slov. šolnikov
Zveza uslužbencev slov. šol

Z GORIŠKEGA

Seja goriškega občinskega sveta

Pri zadnji seji goriškega občinskega sveta so med drugim razpravljali tudi o novih zastopnikih za gradbeno občinsko komisijo. Dr. Birsa je predlagal, da bi se moral v to komisijo imenovati tudi kak slovenski zastopnik, saj imamo v Gorici tudi priznane gradbenike. Župan se je izgovarjal, da se morajo v to komisijo izvoliti le tisti člani, ki jih strokovna organizacija predlaga. Razumljivo, da je italijanska komisija imenovala v ta odbor same Italijane. Gospod Rudi Bratuž pa se je na seji občinskega sveta potegnil za brezposelne, ki jim urad za delo noče sprejeti ponovne prošnje za delo v delovnih centrih, če so prej že bili kdaj zaposleni v takih centrih. Odgovorili so mu, da Urad za delo daje prednost najprej najpotrebnejšim.

Nadalje so razpravljali o prodaji zemljišča nasproti nove pošte, za katero je zaprosila Banca Cattolica, da bi na tistem prostoru sezidala trinadstropno stavbo za mestno podružnico svojega denarnega zavoda. Prošnji so ugodili, kakor tudi prošnji za ustanovitev kmetijskega konzorcija v Ločniku.

Obvestilo

»Kmečko-delavska zveza« v Števerjanu bo predvajala v soboto dne 13. t. m. ob 7.30 zvečer pri Terčičevih na Križišču dokumentarne kmetijske filme.
Vabljeni vsi kmetovalci!
VSTOP PROST!

Števerjan

Med nami Števerjanci, čeravno se pomlad komaj naznanja, marsikaj novega zraste.

V nedeljo 7. t. m. je vzklilo »Slovensko katoliško prosvetno društvo« v Števerjanu. To naj bi bilo poživitev tistega prosvetnega društva, ki je po poročilu č. g. župnika C. Sedeja že uspešno cvetelo na števerjanskem griču že pred prvo svetovno vojno in po njej ter ga je fašistična tiranija ukinila.

Zavel je med nami pravi prosvetni duh. Znamenje za to nam je bila udeležba pri ustanovnem občnem zboru, ki je bila naravnost hvalevredna. Vzpodbudne očetovske besede č. g. župnika: — Delajte vi mladi, kakor so delali vaši stari —, so nas navdušile za izvolitev odbora, ki nam daje zagotovilo, da bo društvo uspešno delovalo, saj se mlade in zmožne moči kar prepletajo s starejšimi in že izkušenimi.

Naša hvaležnost gre najprej požrtvovalnemu pripravljalnemu odboru, ki je bil sestavljen iz zastopnikov vseh naših katoliških organizacij, nato voditeljem goriškega Slovenskega katoliškega prosvetnega društva za udeležbo in za vzpodbudne besede in voščila.

Števerjanci, odprto imamo pravo pot, po kateri so hodile naše matere in naši očetje, kar pogumno po njej in ne poslušajmo niti vabljivih niti grozljivih agitatorjev, ki goljufivo govorijo o skupnosti.

Srednješolski šport

Že četrto leto teče, odkar so ustanovljeni Športni odseki na višjih srednjih šolah v Italiji. Tak Športni odsek imajo tudi slovenske srednje šole v Gorici, kjer se dijaki udejstvujejo zlasti v lahki atletiki. Vse delo odseka se mora vršiti izven rednih ur šolske telovadbe v prostem popoldanskem času; tega prostega časa pa je zelo malo na razpolago, ker so dijaki navadno že obremenjeni z raznim več ali manj obveznim izvenšolskim delom, in tako je šolski šport potisnjen v zadnji kot. Nekateri dijaki bi pa morda imeli čas in voljo, pa jih starši in drugi ne puste, češ da jim bo škodilo, da zgubljajo čas in podobno. Naj se zavedajo vsi taki, da je pa zares zelo škodljivo, če njihovi doraščajoči otroci in gojenci brcajo kje kako žogo ure in ure brez vsakega kriterija in kontrole; če »uganjajo šport« in tekmujejo premladi in brez zadostne priprave; naj se zavedajo, da je zgubljeno desetkrat več časa, kadar gredo mladi dijaki in dijakinje v kino (traja okrog 2 uri, športni trening v šoli pa navadno 1 uro) ali pa na ples (posledice nekega plesa na pustni torek so se pri nekaterih poznale še v soboto!).

Vsak uspeh, ki ga Športni odsek doseže, je zato pohvale vreden, ker je rezultat požrtvovalnega dela dijakov-atletov in tistega, ki jih vodi. Zanimivo je, da se za šport najbolj zanimajo mlajši dijaki in dijakinje, to se pravi iz nižje gimnazije in strokovne šole in kvečjemu še iz prvih razredov višje gimnazije in učiteljišča; dočim se dijaki višjih razredov in šol drže ob strani, verjetno, ker je za njih to — prenaporno, premalo zabavno: kino, ples in podobno je pač vse drugačna zabava in manj naporna. Žalostna slika današnje mladine — večina mladine brez pravega smisla za življenje, brez cilja, brez idealov.

V soboto 6. marca je imel športni odsek tekme v teku čez drn in strn za zavodno prvenstvo. Proga je bila dolga okrog 1400 m. Tekmovalcev je bilo 21, od teh večina iz nižje gimnazije in strokovne šole; na cilj jih je prišlo 18, izstopili so 3. Tekmovali so v dveh skupinah: starejši zase, mlajši zase.

Zmagal je Erzetič Marko (III. nižja g.) s časom 5'03", ki je tako postal prvak Slov. srednjih šol za l. 1954. Naslednja mesta so zasedli: Tabaj Edi (III. strok.) v času 5'06", Černo Viljem (III. nižja g.) 5'08", Culetto Julijan (III. nižja g.) 5'09", Meschnik Adi (II. strok.) 5'11", Leban Borut (I. učit.) 5'17" itd. Izven konkurence sta dosegla Rakar 5'03" in Jarc Aleksander 5'07".

Med zavodi je zmagala Nižja gimnazija s 53 točkami (5 tekmovalcev); sledi ji Strokovna šola s 50 točkami (7 tekmovalcev), I. r. Učiteljišča s 16 točkami (2 tekmovalca) in V. r. Gimn. z 10 točkami (2 tekmovalca).

Pohvaliti je treba požrtvovalne tekmovalce. Tekme so se izvršile v najlepšem redu in brez kake nezgode. Sodniške posle so vršili gg. prof. Bratina, Drole, Jerkič, Massera, Obleščak, Simčičeva in Sirk pod vodstvom športnotehničnega vodje prof. Krannerja.

Šest dijakov bo tekmovalo kot moštvo slov. srednjih šol v teku čez drn in strn za prvenstvo srednjih šol goriške province, ki se bo vršilo 21. in 28. marca na Rojcah (Campagnuzza). Želimo tem zastopnikom kar največ uspeha in čim častnejše mesto med 10 zavodi goriške province, kolikor jih bo tekmovalo.

UKVE

V nedeljo 7. t. m. so domača dekleta skupno z italijanskimi pripravila pester večer, kateremu se je odzvalo lepo število domačinov in tujcev.

Na sporedu sta bili dve kratki igrici v domačem jeziku: »Gospodična Rezika in »Oj ta Polona« ter burka v ital. »L'onomastico della sig.ra Maresciallaa«.

Vse igre so bile proti vsakemu pričakovanju izvrstno podane. Pri tem je omembe vredno, da so skoraj vsa dekleta prvič nastopile na odru ter jim gre vsled tega še prav posebna hvala, kot tudi č. g. župniku iz Ukev ter čč. ss. iz Žabnic, ki so to prireditev vodili.

Takega nastopa v domačem jeziku pa že dolgo ne pomni naša vas. Vmes je bilo tudi nekaj petja in ob posebnem navdušenju občinstva so v dvorani kar najlepše zadonele krasne melodije naših domačih pesmi, ki so res prodrle v najgloblji kotiček srca; je pač to edinstvenost večno lepe slov. pesmi!

Glede skupnega nastopa bi bilo želeti, da bi se taka srečanja čim večkrat ponovila. Tako bi se vsem dokazala nujnost složnosti v prizadevanju za dobro.

IZ ITALIJANŠČINE, LATINŠČINE IN GRŠČINE DAJE GIMNAZIJCEM IN LICEJCEM LEKCIJE IZKUŠENA OSEBA
Za pojasnila obrnite se na upravo.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Darilne pakete v Jugoslavijo in druge države

POŠILJA TVRDKA

CITRUS
IMPORT & EXPORT
Lastnik: Aleksander Goljevšček

Najhitrejša in najsolidnejša postrežba!
Jamčimo za sigurno dostavo vsake pošiljke.

Poleg paketov z živili in tekstilom pošiljamo tudi radioaparate, bicikle, šivalne stroje in harmonike po najugodnejših cenah!

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 24-467 - P.O.B. 522

B. BELTRAM - TRST
IMPORT-EXPORT

Darilne pakete za Jugoslavijo in druge države po najnižjih cenah

Obrnite se osebno ali pismeno na urad
v ul. Valdirivo 3/I. - Tel. 69-91

Pošiljamo živila, tekstilno blago, šivalne stroje, radijske aparate, harmonike, kolesa, vespe in druge artikle sploh. - Razpolagamo s skladiščem v Punto Franco 2/a-21

Ni se mogla premagovati, da bi kaj ne rekla.

»Nič ni treba dajati, pojdimo pa skozi zakristijo v cerkev!« se je obrnila k svatom.

»Prav praviš!« ji je pritrdil ženin in se obrnil proti zakristiji.

»Ej, Janez, vrzi jim tiste krone, drugače te bodo vlačili vse večne čase čez zobe!« je klical ženinu Špehonja izpred vrat.

Vaščani so se smejali. V srcu se jim je le dobro zdelo, da fantje tako poudarjajo stare navade.

Ženin je prijel nevesto za roko in jo vlekel proti zakristiji. Toda kamor je stopil, povsod se mu je kak fant postavil na pot.

Metka je imela oči vse solzne, ženin je bil rdeč v obraz in je že stiskal pesti, da sune prvega, ki se mu še postavi na pot, v prsa.

Svatje pa niso vedeli, kam bi od sramote.

Tedaj sta se za cerkvenim vogalom zasvetila dva bajoneta in za orožnikoma škodoželjni Matijčkov obraz.

Orožnika sta si hitro napravila pot med ljudmi in eden izmed njiju je zagrmel nad fanti: »Kaj je to?«

Fantje so odstopili izpred vrat, potlačili klobuke na oči in se izgubili med ljudi. Tone je izpustil robce, samo Andrejček je stal visok in ponosen pred orožnikom in mu gledal v oči.

»Tisti je vsega kriv!« je viknila Metka, pokazala in prestopila z ženinom prag v cerkev. Orgle so zapele. Pred vrati so ostali le še Andrejček, oba orožnika in Matijček. Celó Tone je bil izginil.

»Kaj je bilo to?« je strogo ponovil orožnik.

Andrejček je ovijal robce krog roke, tako tesno, tako uporno, da je roka rdela pod vozli.

»To je stara pravica...« je odgovoril, ko je bila ovita vsa roka.

»Stopiva za vogal, da se o tem natančneje pomeniva!« je dejal orožnik, ki se je pisal Holter.

Matijček je stopil v cerkev in se Andrejčku še hudo nasmejal, ko je moral za orožnikom.

Za zakristijo je orožnik začel fanta izpraševati in je vsako njegovo besedo zapisal v zelene bukvice, ki jih je potegnil iz žepa.

Ko je vse zapisal, kako je Andrejčku ime in kako se piše, kako je hišna številka njegove bajte in kdaj je bil rojen, ga je vprašal: »Ali nisi tudi ti pred tednom rogovilil pod oknom Metke Koder in lovil Matijo Orožna, občinskega slugo?«

Andrejček je trdovratno molčal.

»Ali nočeš odgovoriti?«

»Če me je kdo videl, naj pove in prisеže!« se je odrezal.

»No, nič ne de. Drugi so te slišali, ko si vpil, da je Andrej Košuta odgovoren za vse. Tudi za to se boš moral zagovarjati. Toda kaj je bilo to pred cerkvijo? To sem videl na lastne oči. Kako se drzneš braniti ženinu in nevesti vstop v cerkev? Kako se upaš še druge fante nagovarjati, da so potegnili s tabo?«

»To je stara navada in fantovska pravica.«

»Na sodniji boš slišal o tej pravici. Šest mesecev ti ne odide. Zdaj pa glej, da izgineš! Drugače se še kaj pomeniva.«

Orožnik je s tovarišem šel po vasi, Andrejček pa je stlačil rute v žep, pomaknil klobuk na stran in odšel proti domu.

Žvižgal je sam s seboj, toda v srcu mu je besnela jeza na orožnika, na Matijčka, na Metko, na ves svet.

»Če bi imel moč in pravico v rokah, bi vam pokazal, da sem ravnal prav. Pride čas, ko vam to pokažem. Stara pravica je pravica, če tudi deset žandarjev trdi, da ni. In tistih šestih mesecev se prav tako malo bojim kakor Metke in Matijčka.«

Doma je Andrejček vzel ključ izpod praga, kamor ga je mati vedno polagala, kadar je šla zdoma. Šel je v hišo, legel na posteljo in začel premišljevati.

»Vsi drugi fantje so prav za prav za nič...« si je mislil. »Če bi bili potegnili z menoj, bi bil odšel Matijček z dolgim nosom in žandarja po vrhu. Dolgi Janez bi bil moral plačati za vino in Metka bi zelenela od jeze. Tako se pa res ne izplača. Janez se bo postavljal, kako me je ugnal. Matijček se bo na skrivem veselil, da se je maščeval, ker je pred mano moral teči; orožnik me naznanil sodniji in vsi drugi se bodo izgovarjali name. Še Krapežev Tone se bo umikal, odgovarjal pa bom za vse jaz, Andrej Košuta.«

Na glas je zakričal zadnje besede in v srcu mu je bilo tako, da bi šel in se metal z vsem svetom.

Toda zatisnil je oči in nehal misliti.

Koliko časa je tako ležal, ni vedel. Zavedel se je šele, ko so zaškripala vrata in je stopila v sobo njegova mati. Hipoma se je zravnal in sedel na stranico pri postelji.

Sram ga je bilo.

Mati je spravila praznično ruto in predpasnik v skrinjo, si otrla oči in vprašala, ne da bi Andrejčka pogledala: »Andrejček, ali si moj sin?«

Andrejček je zvonil z nogama ob postelji, sklepal roke nad koleni in v grlu ga je dušilo, ko je odgovoril: »Kdo pa je vaš sin, če ne jaz?«

»Pa mi delaš tako sramoto in toliko skrbi. Kaj je bilo danes vsega tega treba? Vsi drugi so se potuhnili, samo tebe je orožnik prijel. Povsod moraš biti zraven, kjer je kaka nerodnost, vsega si kriv ti. Ko so Vrčonu v klet vlomili in izpili pol vedra vina in mu pojedli celo gnjat, so vsi rekli, da si bil tudi ti zraven. Ko so se o svetem Martinu pri Komarju stepli, je cela vas govorila, da si bil ti tisti, ki je prvi udaril. Zdaj tudi vse leti nate.

»Ali sem jaz kriv? Saj je bilo vedno tako, da se je vsak tuji ženin moral odkupiti. Zakaj bi se Žemlja iz Dolge vasi ne?« je mrmral Andrejček, ki ga je pekla materina žalost, dasi bi tega za ves svet ne razodel. »In vina in mesa jaz nisem nikoli kradel...« je dejal na glas.

(Se nadaljuje)